003
Հ-44
280, 281
282.

ВОЗВРАТИТЕ КНИГУ НЕ ПОЗЖЕ

обозначенного здесь срока

2010

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Գ. ԳԱԼՍՏԵԱՆԻ

№ 29

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՎԱՅԵԼՉԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԿԱԶՄԵՑ ԳԱՐԵԳԻՆ ԼԵՒՈՆԵԱՆ

(Հիմնադիր - Տեսուչ Թիֆլիսի Գեղարուեստական Կուրսերի)

ՏԵՏՐԱԿ Գ.

Մասնագիտական դասընթաց

ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԼԻՍ

1908

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

3/079-Գ2

Տարիների մեր փորձնական և տեսական աշխատանքներից վստահ, լոյս ենք ընծայում մեր կազմած հայկական վայելչագրութեան և գեղագրութեան օրինակները։ Նիւթերը դասաւորուած են երեք տետրակներում այս կարգով—Տետրակ Առաջին—տարրական դասընթաց, պարզ գրութիւն, մեր դպրոցների Ա. բաժանմունքների համար, պարզ, սքեմատիկ տառերով, առանց մազային գծերի։ Տետրակ Երկրորդ. միջին դասընթաց, կանոնաւոր և վայելուչ գրութիւն, ամբողջական տառեր մազային գծերով, միմեանց կպած, յարմար արագագրութեան համար. Բ. և Գ. բաժանմունքների համար։ Տետրակ Երրորդ. մասնագիտական դասընթաց, գեղագրութիւն իսկական մտքով (կալլիգրաֆի), շքեղ գրութիւն՝ հիմնական դասարանների համար՝ և որպէս յաւելուած շեղագրեր, բոլորագրեր և այլն. պրֆեսիոնալ պարապմունքների համար։

Մեր կազմած այս տետրակները մինչև այժմ հայոց մէջ եղած նման հրատարակութիւններից տարբերւում են իրենց ռեֆորմով՝ որ արտայայտւում է գլխաւորապէս հետևեալ չորս նշանաւոր կէտերում։ Առաջին. գրութեան թեք կամ շեղ գրութիւնը փոխուած է բոլորովին ուղղահայեացի, մի նորութիւն, որ բժշկական և մանկավարժական բազմաթիւ հեղինակութիւնների խորհրդով ներկայումս համարեա ընդունուած է բոլոր առաջաւոր ազգերի դպրոցներում։ Մեր մանկավարժներից ուղիղ գրութեան կողմնակից են նաև պ. պ. Ս. Մանդինեան, Ց. Տէր-Միքաեան. պ. Ղ. Աղայեան առանձին նշանակութիւն չի տալիս գրի շեղ կամ ուղիղ լինելուն, թողնելով այդ՝ երեխայի անհատական կամքին։ (Մեր օրինակների իւրաքանչիւր երեսի աջ կողմում տեղ ենք տուել շեղ գրութեան, այնուամենայնիւ շեղութիւնը ընդունուած 60°-ից բարձրացնելով մինչև 75-°ի։ Այս թեք գրութեան նմուշները աւելի ևս համեմատութեան համար են, որոնք կարող են ծառայել նոյնպէս հին ձևի գրութեան կողմնակիցներին։) Երկրորդ նշանաւոր նորութիւնը մեր տետրակներում այն է, որ փոխանակ այսքան ժամանակ թիւրիմացութեամբ ընդունուած չորս տողի, առաջարկւում է հայերէնին հարազատ երեք տողը. չորսը օտարամուտ է և անհարազատ. հայոց գրերը հնումը գրուել են միշտ կենտ թւի գծերի վրայ, երեք, հինգ, եօթը. չէ՞ որ հինգը կամ երեքը վերևից և ներքևից ջնջուելով աւելի հեշտ է յետոյ տետրակներում տառերը իսկ որ հայերէն են իրենց ձևով և քարակտերով, ուշք դարձնելով նրանց սուր դարձուածքների և պարզութեան, հակառակ եւրոպական կոր պտոյտներին և աւելորդ էլեմենտներին, որոնցից առատաբար օգտուել են մեր մէջ գեղագրութեան օրինակներ կազմողները։ Երրորդ նորութիւնը որ ոչ նուազ նշանաւոր է և ուսուցիչների ուշադրութեան արժանի, այդ այն է, որ մեր Չորրորդ, իսպառ վերացրել ենք աշակերտներին մեծ ձանձրոյթ պատճառող ամբողջ երեսներով միևնոյն տառը կամ մի էլեմենտ գրել տալը, այլ մի քանի հատ միայն տառը գրելուց յետոյ, անցնում ենք աշակերտներին հասկանալի բառերի և նախադասութիւնների։ Միայն մէջ ընդ մէջ տեղաւորել ենք վարժութիւններ, աջ ձեռքի ճկունութեան և ազատ շարժումների վարժուելու համար։

Վերջում խնդրում ենք առարկայի ուսուցիչներին, գրելիս աշակերտներին նստացնել բոլորովին ուղիղ և ոչ դէպի ձախ թեքուած. չը յուսահատուել առաջին երկու շաբաթուայ ծանր, նոյն իսկ անյաջող պարապմունքներից, սկզբում ուղիղ գրելը աւելի դժուար է մանաւանդ նրա համար, ով արդէն սովորել է թեք գրութեան։ Վարժութիւնները պէտք է մատիտով անել տալ, կամ քարետախտակի վրայ։

1907. դեկտեմբեր
Թիֆլիս։

Գ. ԼԵՒՈՆԵԱՆ

15076-Ը

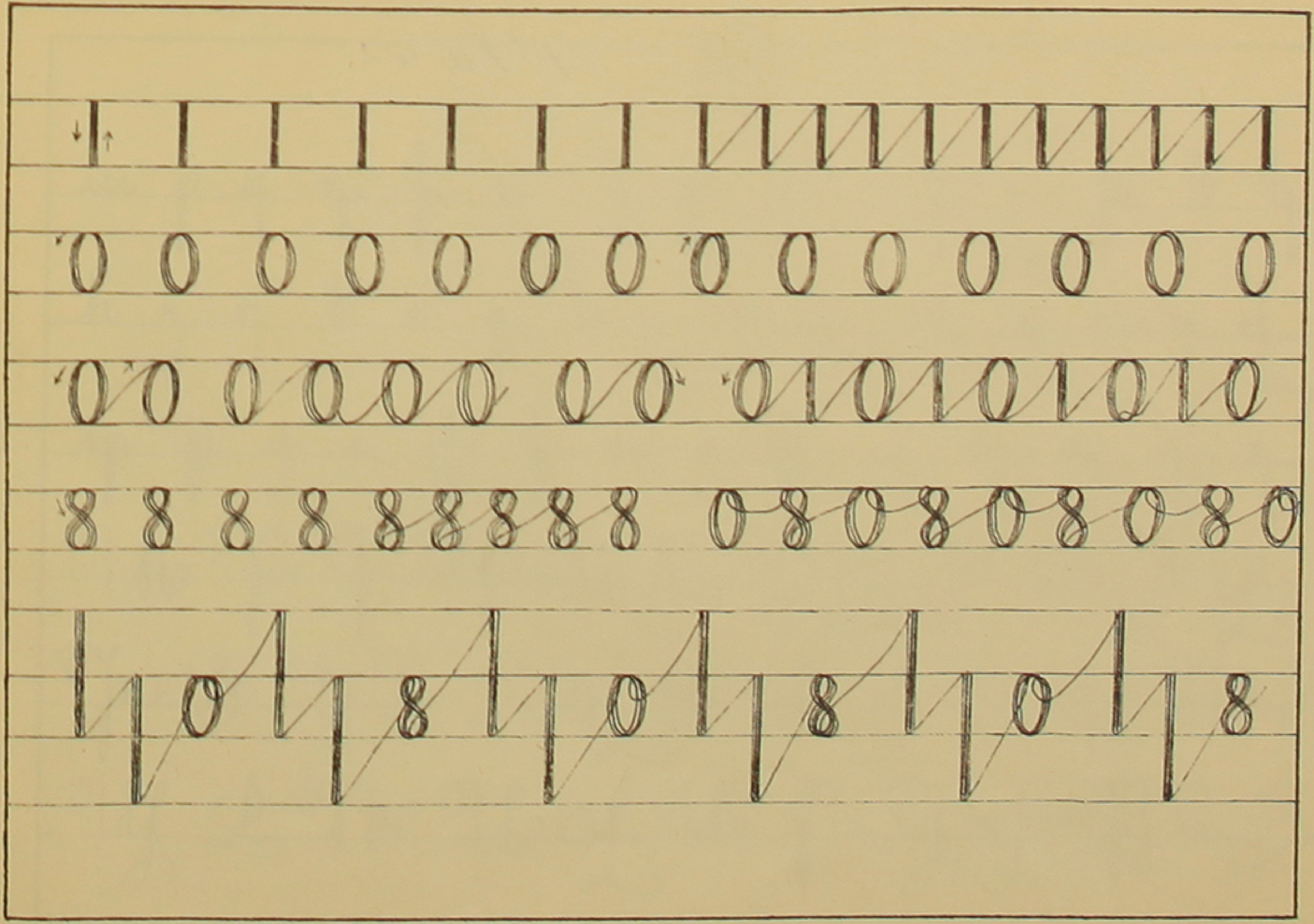

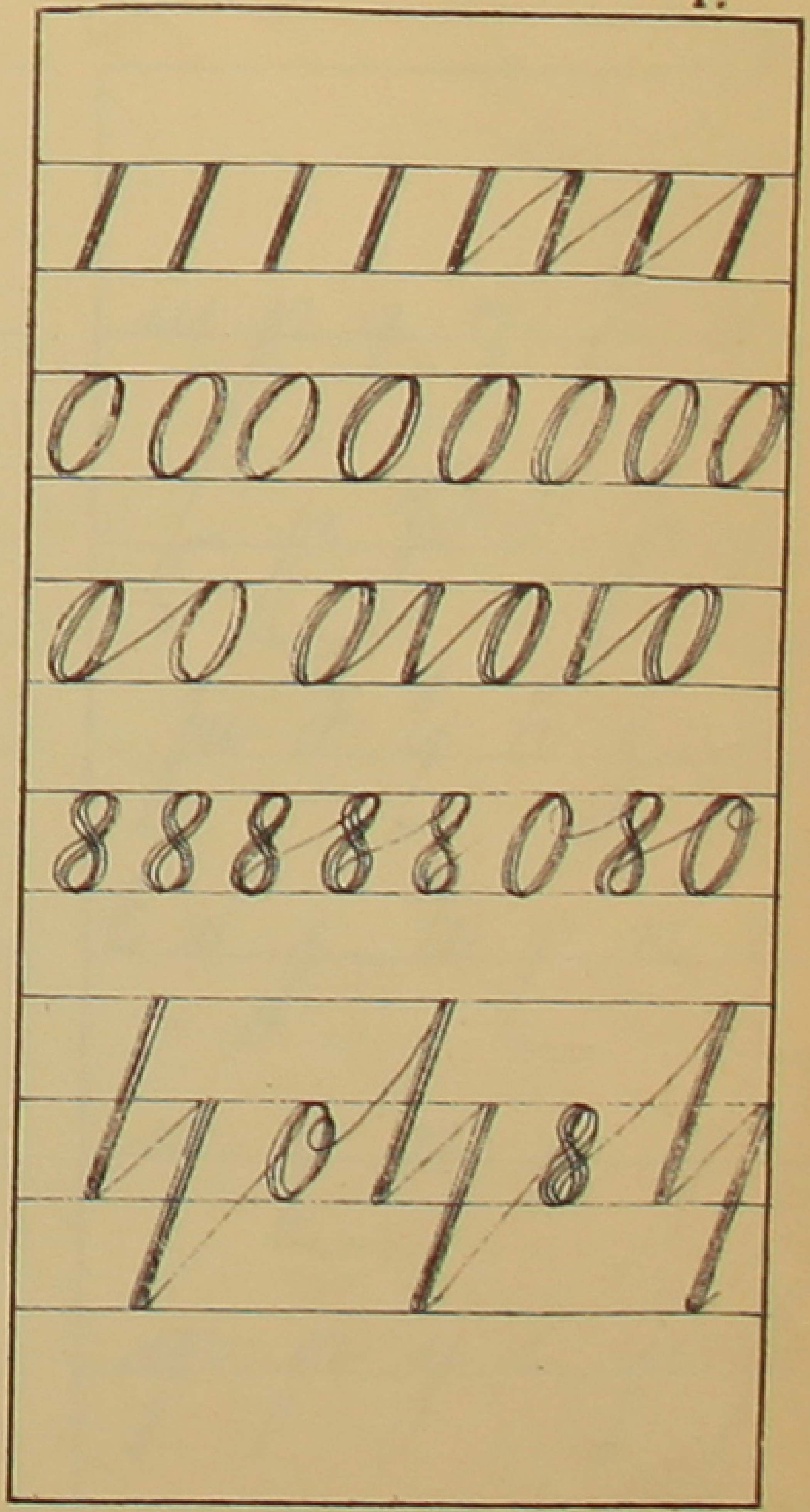

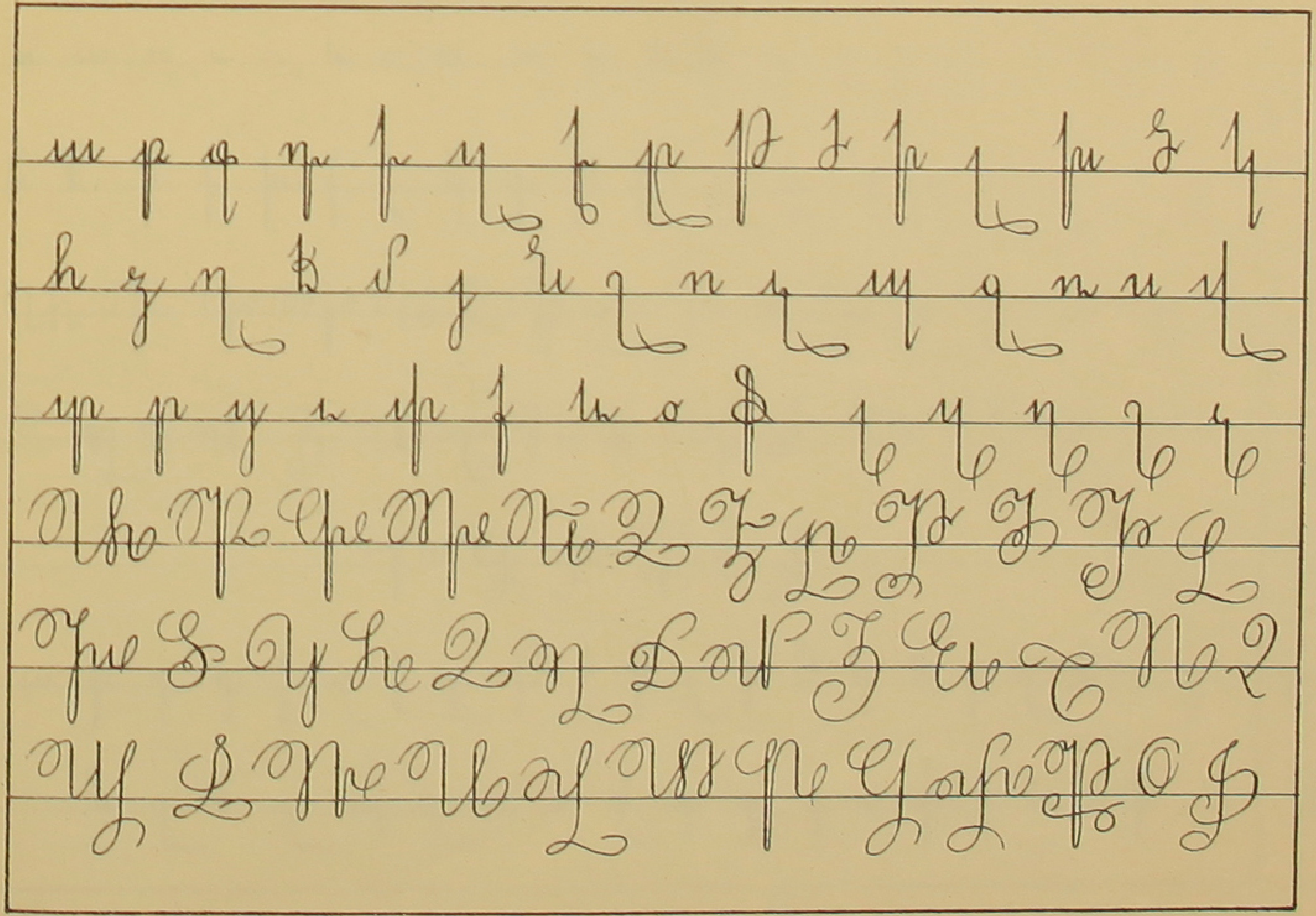

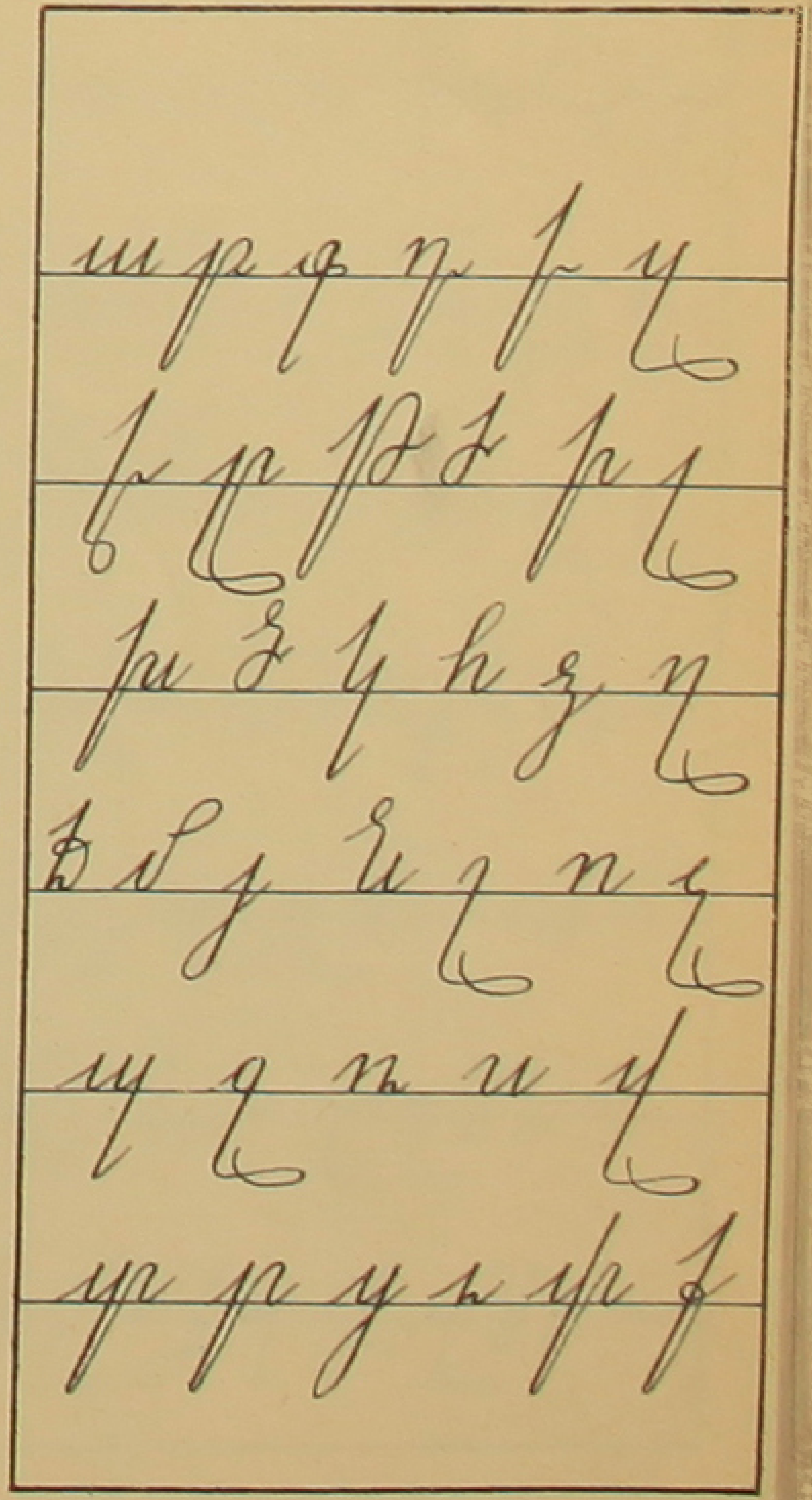

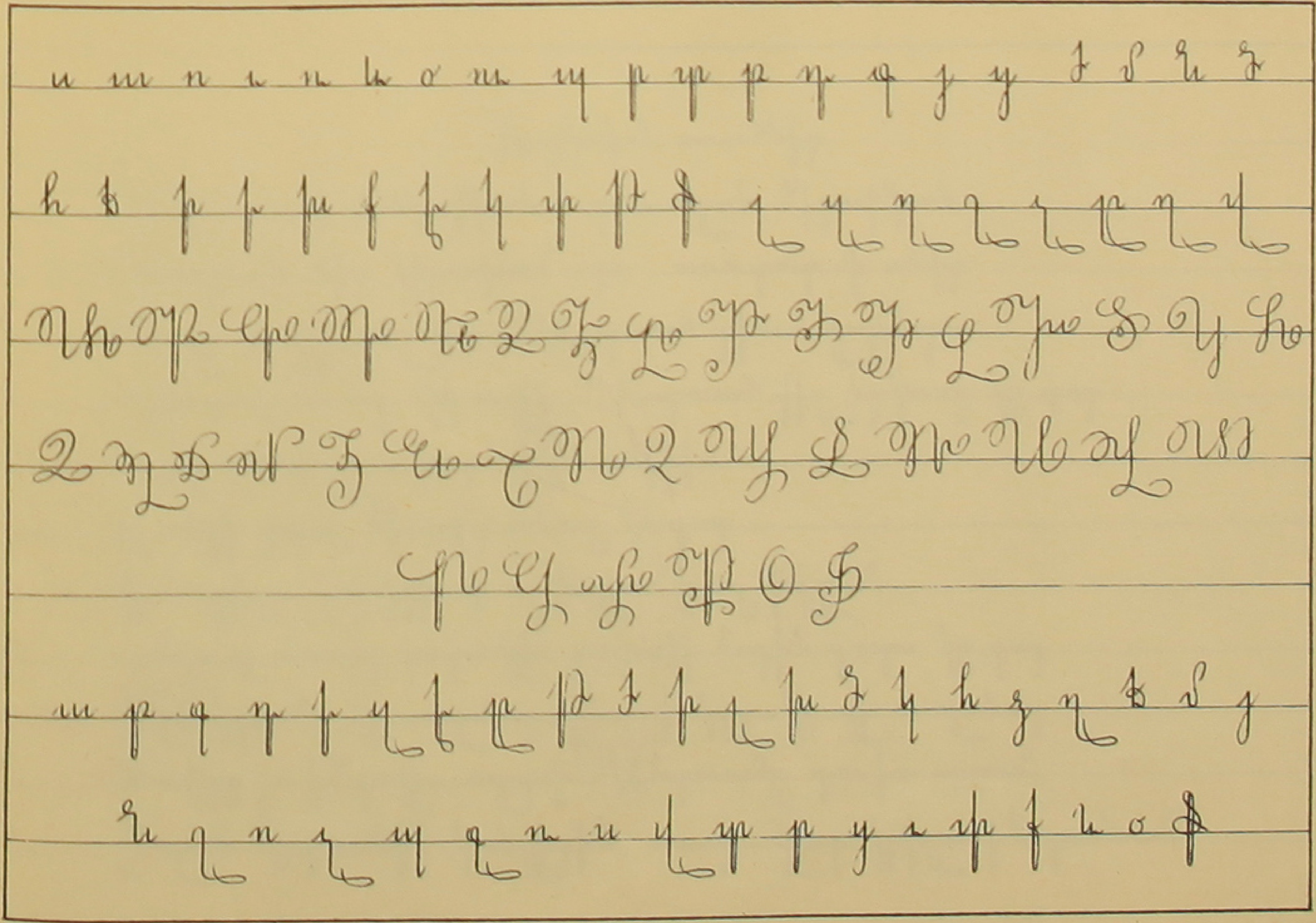

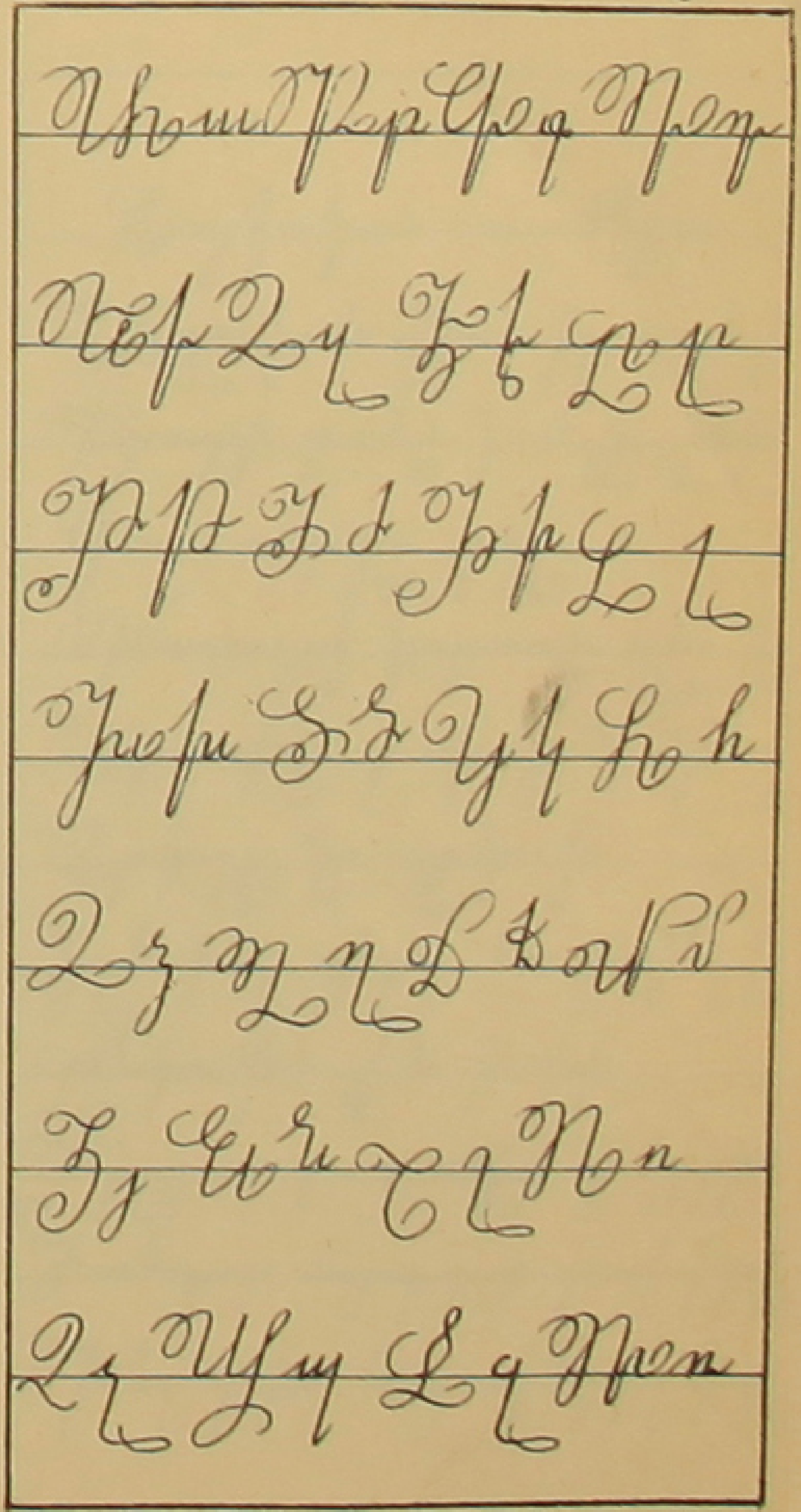

Հայկական առածներ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Հայկական առածներ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Լաւ շանը շատ բաժին կը մնայ, լաւ գործն օգտակար։
Խելքն գլուխն չեղ, ոտքն տանջի։
Տէրը [illegible] հոգին է [illegible]։
Ալևոր խաղողները մաղ կը բերէ։
Հասակ ու բարակ մի գիտէ է [illegible] բարակ մանուկին։
Ձուի գողը ձիու գող կը դառնայ։
Աղքատը գիր [illegible] [illegible] մահուան [illegible] է [illegible]։
Դրամն իր գործին [illegible] չէ [illegible]։
Ծերը [illegible] [illegible] մարդ [illegible], [illegible] [illegible] մեկ մարդ [illegible]։
Ցորենին [illegible], [illegible] մեկ։
Երբ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]։
Տան [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

Լեզուն [illegible] սուր է։
Խաղ գիտէ, չէն [illegible]։
Տիրանալ, [illegible] [illegible]։
Ալևորին խաղ, մեծին մահ։
Հայ [illegible], [illegible] [illegible]։
Ձուկը գլխիցը կը հոտի։
Աղքատը գիտէ իր [illegible]
Դանակը [illegible] է որ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] մարդ չի [illegible]։
Ցորեն [illegible] [illegible] կը [illegible]
Երբեմն [illegible], [illegible] [illegible]
Տանը [illegible], [illegible] [illegible]

Ոսկին լեռներում կայ, աղը հանքերում.
Չը ծնած երեխին ճաշ մի նայիր։
Աշխարը փլած օրն է փողէ բարձրանում.
Լուրը լը փրկած մի բարեկամ։
Որքանը երկին կաւեցին որ հող խաղէ. երկնա.
Ամպը ամառնէ գալիս նման լճերա. ապա նա հաւաքւում.
Վայրը չոր գետերն մի խաղէ.
Անձրեւ հարը գիւղերն մի ծնայ։
Ցա խաղողը գինի Թիֆլիս է գալը
Վերջացած Թամար լաւ է, քան անվերջ մեծութիւն.
Թամա բերանի խօսքն էր զարկի.
Օձը իր լաւութեան փոխարէն, քնունութիւն ո.

Ոչ ալիւրն ու ջաղացքը.
Զանգը փոխը է. աղբը մի ճ.
Աշխարհն է բայց լաւերն է.
Լեռ հայեր ծածկում են երկրի
Որակներ լաւ է քան չհասկացածի
Աղիք խաղողը մի մեծի
Վարդը առանց փուշ չի լինի
Անասր լաւից մին երկրէ
Ցաւը չար էր քիթը.
Վերջ, հող – երկրաւոր եղել.
Թիֆլ բարձր լուր դառնի.
Օդար աչքը լոյս չերթայ

Ընթերցէք հայ բանաստեղծներից մէկ ոտանաւորներ գրքից.

Մենք սովորել ենք [illegible] «[illegible]», և «[illegible]» ոտանաւորները։ [illegible] սովորել ենք [illegible] «[illegible]» և «[illegible]»։ [illegible] «[illegible]»։ [illegible] «[illegible]»։ [illegible] «[illegible]» [illegible] «[illegible]»։ [illegible] «[illegible]» [illegible]։ Մենք [illegible] «[illegible]» [illegible]։

Դպրոցական բանաստեղծներ

Ռափայէլ Պատկանեան

Միքայէլ Նալբանդեան

[illegible]

Յովհաննէս Յովհաննիսեան

[illegible]

[illegible]

Ղազարոս Աղայեան

Յովհաննէս Թումանեան

Աւետիք Իսահակեան

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ընտրենք հայ նշանաւորներից մի քանի գրողներ եւ կարդանք.

Ես կարդացել եմ Խաչատուր Աբովեանի «Վէրք Հայաստանի»ն, Պերճ Պռօշեանի «Սօս և Վարդիթեր» և «Հացի խնդիր»։ Ընկերս կարդացել է Սունդուկեանի «Պէպօ»ն. Եղբայրս կարդացել է Րաֆֆու «Կայծեր», «Խենթը» և «Խաչագողի յիշատակարանը»։ Իսկ Աղայեանից իմ քոյրը անգամ կարդացել է նրա հռչակաւոր «Անահիտը». Մեծ հայրիկս կարդացել էր Գերմանացի Գէօթէի «Վերթերի տառապանքները» և «Ֆաուստ» ողբերգութիւնը։ Օրիորդ [illegible] է ա- [illegible] «[illegible]» և Ժիւլ Վեռնի «[illegible]»։ Մեր դպրոցի գրադարանում կան շատ լաւ գրքեր։

Լաւ գրքերի ցուցակը

[illegible] «[illegible]»
[illegible] «[illegible]»
Սունդուկեան «Պէպօ»
[illegible] «[illegible]»
[illegible] «[illegible]»
[illegible] «[illegible]»
[illegible] «[illegible]»
[illegible] «[illegible]»
[illegible] «[illegible]»
[illegible] [illegible]

Արարատեան դաշտի առաւօտը.

Առաւօտ էր. Արարատեան դաշտի լուսաբացման առաւօտներից մէկն էր: Արևի առաջին ճառագայթները նոր էին ձիւնափառ սպիտակափառ գագաթը փայլում էր վարդագոյն շողերով, որ աչք էին շլացնում: Արագածի սպիտակը գագաթը չէր երևում: Եւ դեռ պատած էր շղարշի պէս մշուշ մառախուղով, որին մի անօթևան կարմիր ոսկեղէն էր դարձրել անթափանցելի շղարշով: Կանաչազարդ դաշտավայրը, ցողած վարդագոյն մարգարիտներով, փայլում էր ծիածանի գոյներով:

ծիծաղում էր մեր հայրը, ծաղիկները ծաղկում էին, դաշտը բուրավետ էր ծխում ու ծածանում էին դաշտի բազմաթիւ վարածութիւնը դաշտիւ ծաղկանց անուշահոտութեան: Ղ. Աղայեան.

Պանդուխտ ժողովուրդ

Ահա մինչ արեւմուտքը Հայաստանի աշխարհին
Այդժամ օրը ընդդէմ պարիսպ երկնային խաւարին
[illegible]
[illegible]
Կերպարանք պարզած ազգերին, Աշխարհի սուրբ հայրը:
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Արաքսի արտասուքը

Մայր Արաքսի ափերով
Քայլս մոլոր գնում եմ.
Հին հին դարուց յիշատակ
Ալեաց մէջը որոնում եմ:
Արաքս ինչու շփոթ ես
Այսպէս լալիս ցնորված
Մեր գետը ծովը չէ հասած
Ափսոս իմ ինչ տեսնեն:

Ռափայէլ Պատկանեան

Թարգմանեց Մալխասեան

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԱՅԲՈՒԲԵՆ

а б в г д ∂ е ж з и і й к л м н

о п р с т у ф х ц ч ш щ ъ ы ь ѣ

э ю я ѳ ѵ

А Б В Г Д Е Ж З И І К Л

М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч

Ч Ш Щ Ѣ Э Ю Я Ѳ

ՌՈՒՍԵՐԷՆ

абвгдежзиійклм

нопрстуфхцчш

щъыьѣэюяѳѵ

А Б В З Г

М Н О Т

Щ Ѣ Э Ю

Ֆ ր ա ն ս ե ր է ն   ա յ բ ո ւ բ ե ն

a b c d e f g h i j k l m n

o p q r r s t u v w y z z &

A B C D E F G H

I J K L M N O P

Q Q R S T T U V

W X Y Z

Ֆ ր ա ն ս ե ր է ն

abcdefghijklm

noprqrstuvwyz

A B H

J M P

Q R S T

W X Y Z

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԱՅԲՈՒԲԵՆ

a b c d e f g h i j k l m n

o p q r ſ s t u v w x y z

A B C D E F G H I J

K L M N O P Q R S

T U V W X Y Z

Berlin, Leipzig, Dresden, München, Wien

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ

abcdefghijklmn

opqrſstuvwxyz

A B D H J

K L N Q S

T U W Y

Stuttgart, S

ԼԱՏԻՆԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԱՅԲՈՒԲԵՆ

A B C D E F G H I J K L M

N O P Q R S T U V X Y Z

abcdefghijklmnopqrstuvxyz

ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΚΛΜΝΞΟΠΡΣΤΥΦΧΨΩ

αβγδεζηϑικλμμνξοπϱϱσςτυφχψω

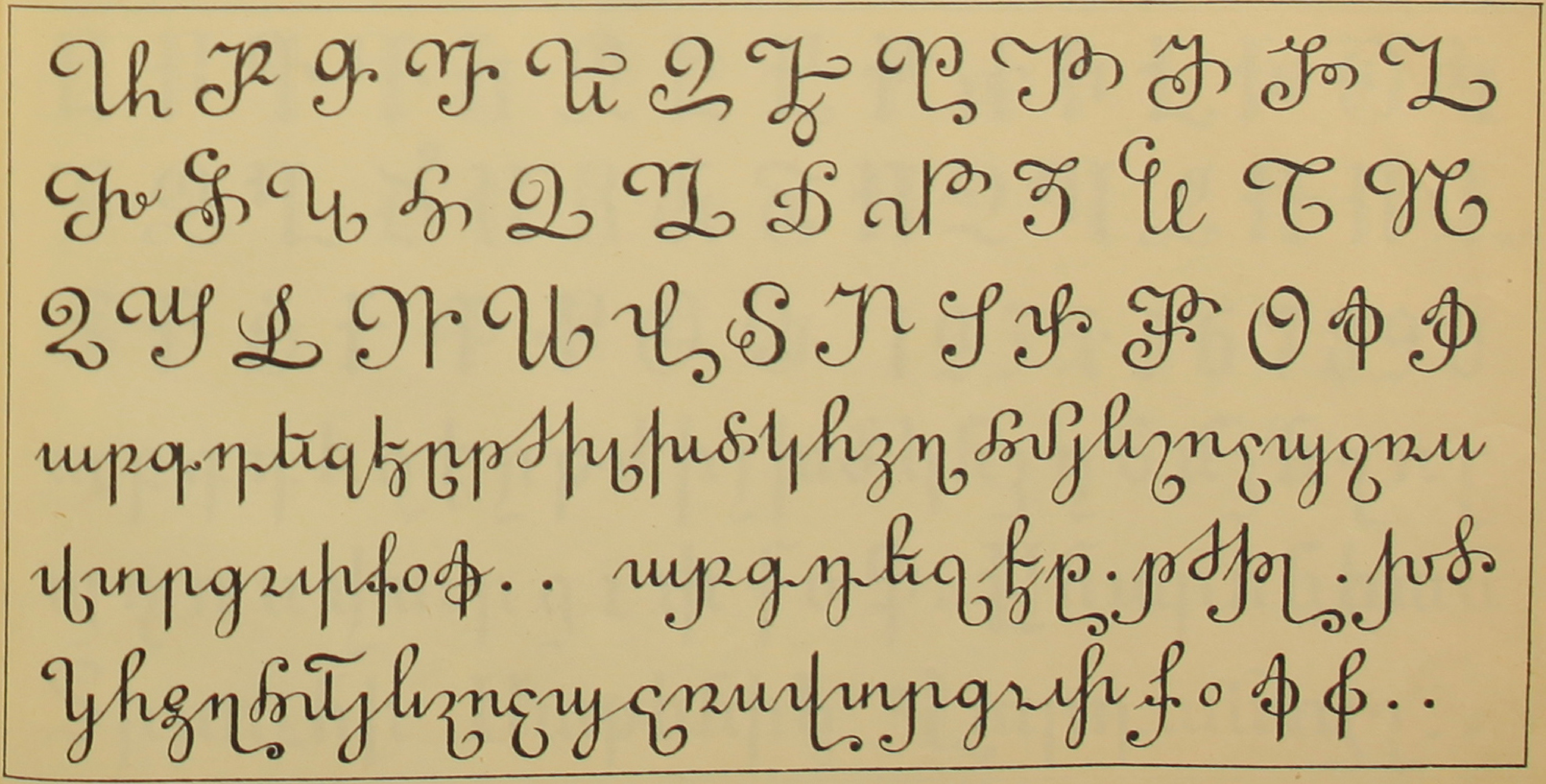

Ա Բ Գ Դ Ե Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ

Հ Ձ Ղ Ճ Մ Յ Ն Շ Ո Չ Պ Ջ Ռ Ս Վ

Տ Ր Ց Ւ Փ Ք Օ Ֆ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

ա բ գ դ ե զ է ը թ ժ ի լ խ ծ կ հ ձ ղ ճ մ յ ն շ ո չ

պ ջ ռ ս վ տ ր ց ւ փ ք օ ֆ. Ահարոնեան

Տիրուհի Սաթենիկ Վարդանոյշ..

1507-08

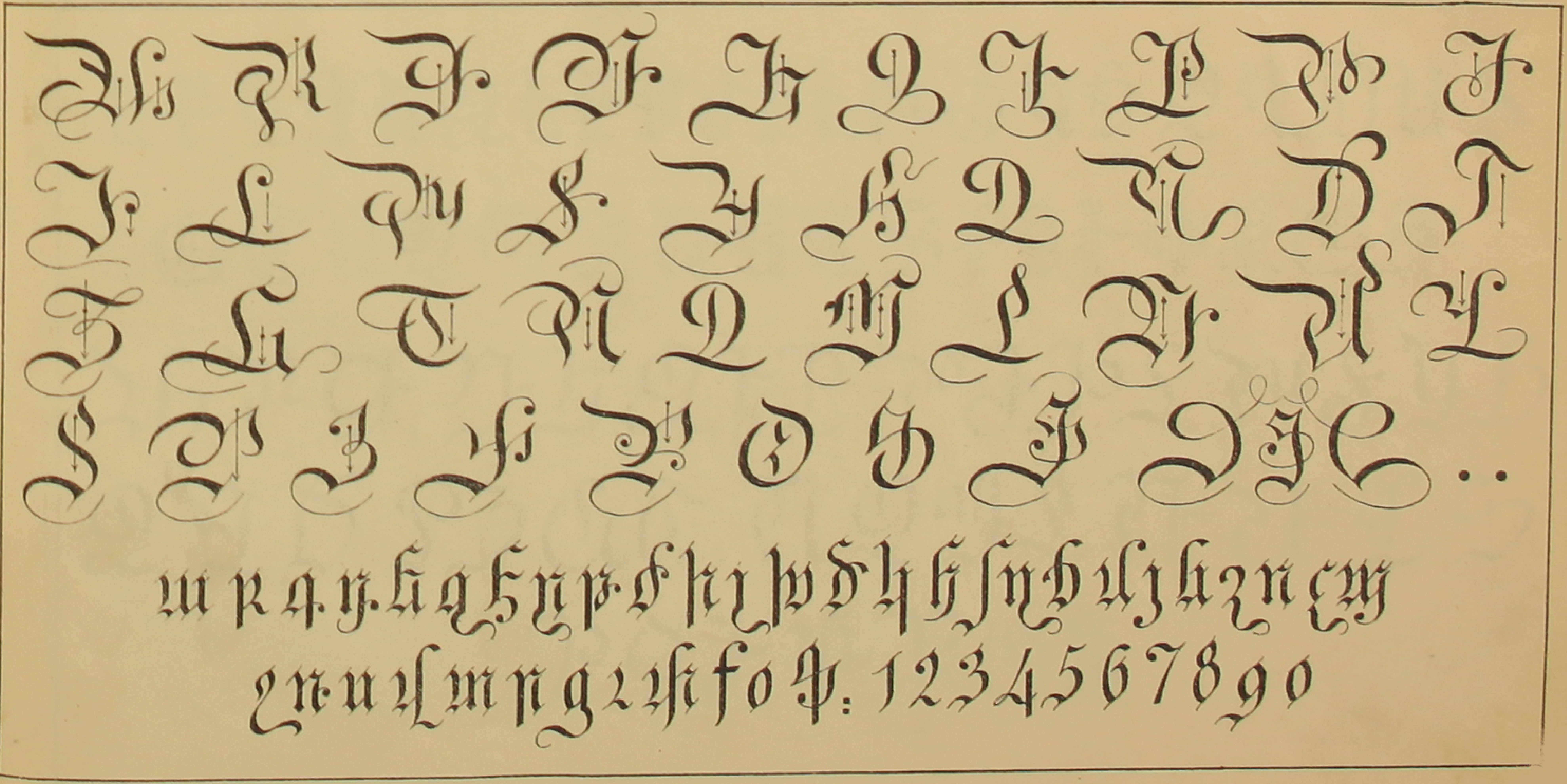
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

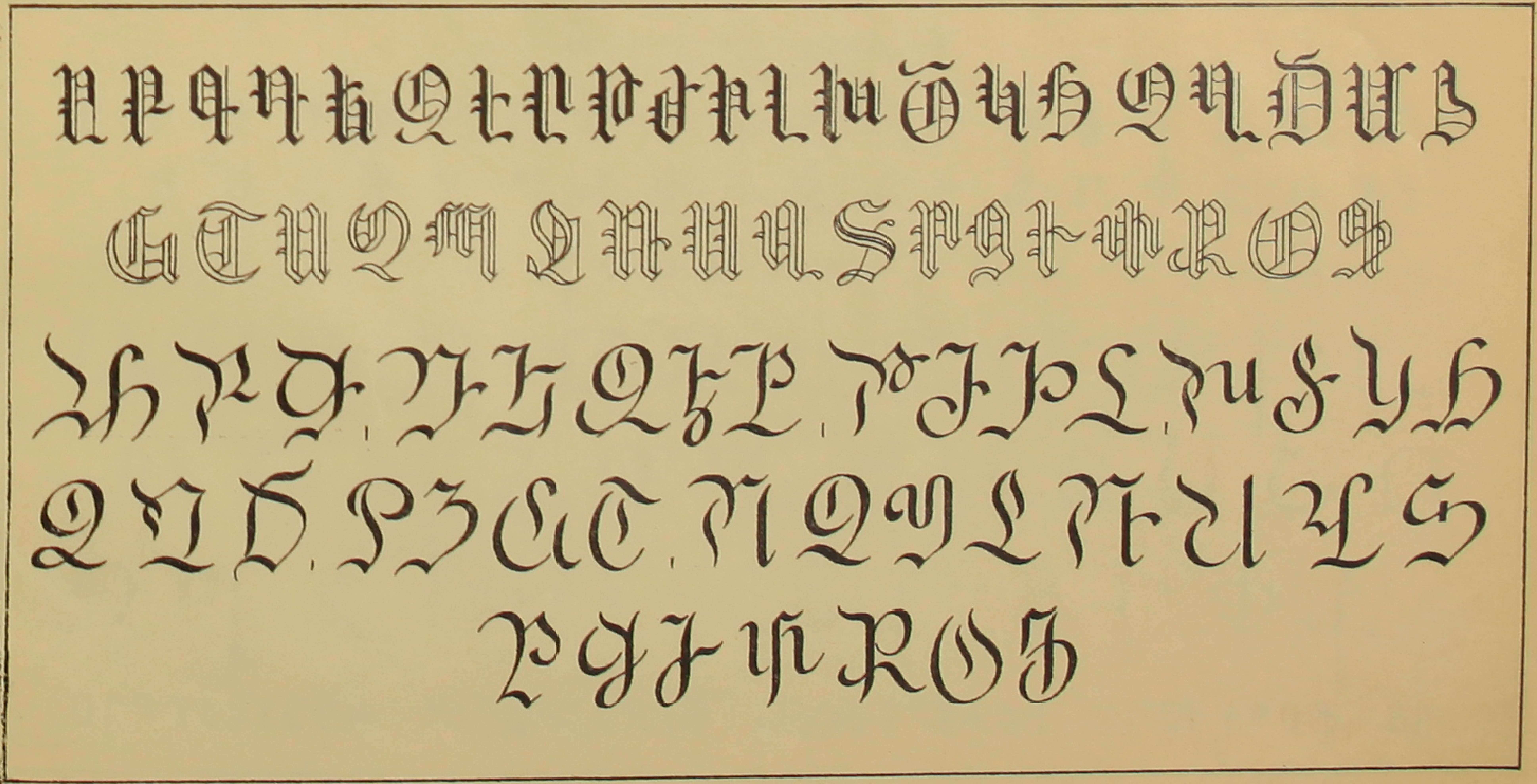

ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՏԱՌԵՐ

Ա Բ Գ Դ Ե Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Հ Ձ Ղ Ճ Մ

Յ Ն Շ Ո Չ Պ Ջ Ռ Ս Վ Տ Ր Ց Ւ Փ Ք [Օ Ֆ]

ԵՐԿԱԹԱԳԻՐ

Ա Բ Գ Դ Ե Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ

Խ Ծ Կ Հ Ձ Ղ Ճ Մ Յ Ն Շ Ո

Չ Պ Ջ Ռ Ս Վ Տ Ր Ց Ւ Փ Ք

ԱԲԳԴԵԶԷԸԹԺ ԻԼԽԾԿՀՁՂՃՄ ՅՆՇՈՉՊՋՌՍՎ ՏՐՑՒՓՔՕՖ ԵՒ

ՆՕՏՐԱԳԻՐ

Ա Բ Գ Դ Ե Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Հ Ձ Ղ Ճ Մ
Յ Ն Շ Ո Չ Պ Ջ Ռ Ս Վ Տ Ր Ց Ւ Փ Ք Օ Ֆ

ՆԵՂԱԳԻՐ

աբգդեզէըթժիլխծկհձղճմյնշոչպջռսվտրցւփքօֆ

ԱՐԱՄԵԱՆ ՏԱՌԵՐ

ա բ գ դ ե զ է ը թ ժ ի լ խ ծ կ հ ձ ղ ճ մ յ ն շ ո չ պ ջ ռ ս վ տ ր ց ւ փ ք օ ֆ.

ա բ գ դ ե զ է ը թ ժ ի լ խ ծ կ հ ձ ղ ճ մ յ ն շ ո չ պ ջ ռ ս վ տ ր ց ւ փ ք օ ֆ

«ՄՕԴԵՌՆ» (ՆՈՐ ՈՃԻ) ՏԱՌԵՐ

ԱԲԳԴԵԶԷԸԹԺ ԻԼԽԾԿՀՁՂՃՄ ՅՆՇՈՉՊՋՌՍ ՎՏՐՑՒՓՔՕՖ

ԱԲԳԴԵԶԷԸԹԺԻԼԽԾԿՀՁՂՃ

ՄՅՆՇՈՉՊՋՌՍՎՏՐՑՒՓՔՕՖ

ԱԲԳԴԵԶԷԸԹԺԻԼԽԾ

ԿՀՁՂՃՄՅՆՇՈՉՊՋՌ

ՍՎՏՐՑՒՓՔՕՖ

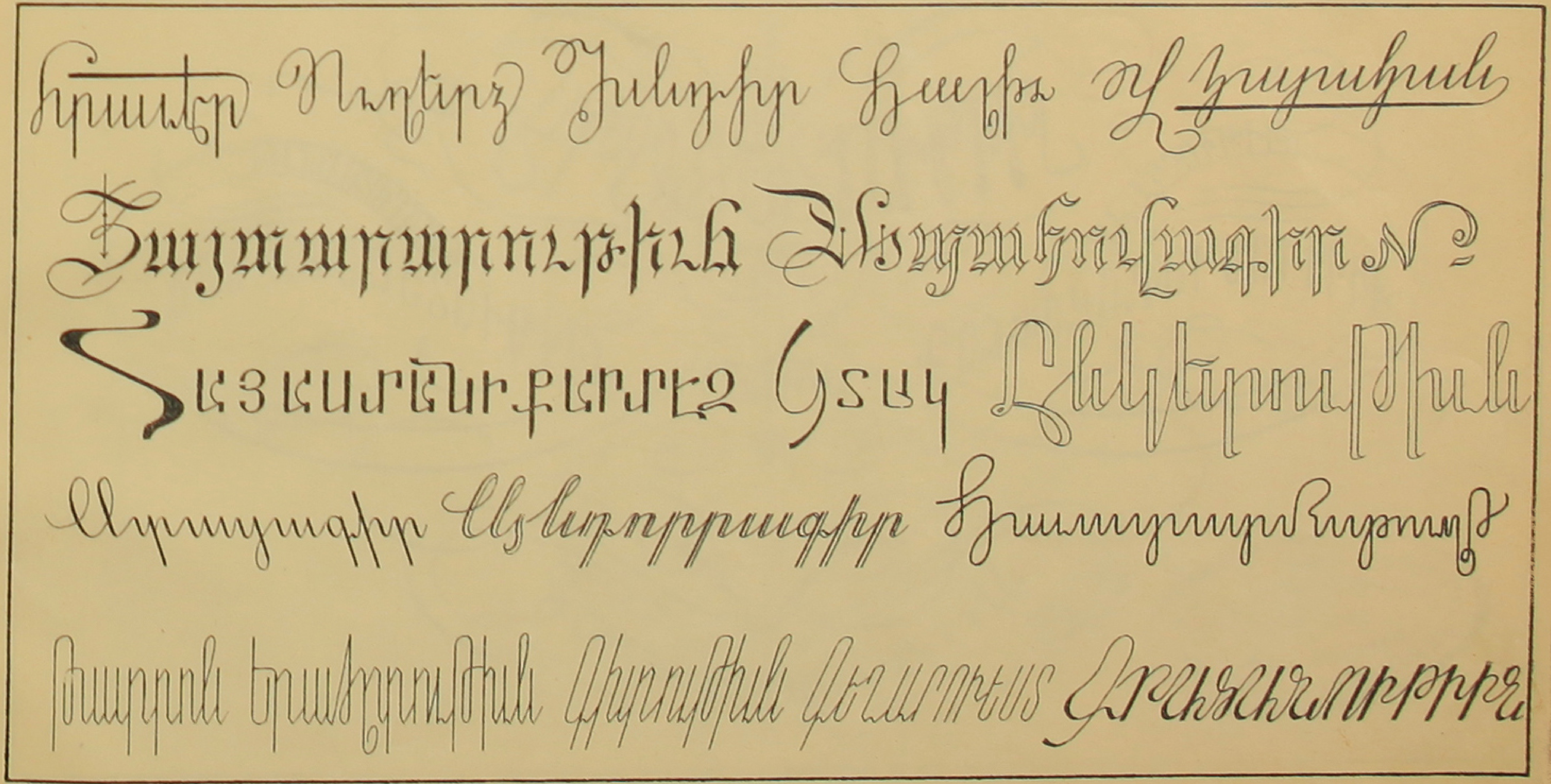

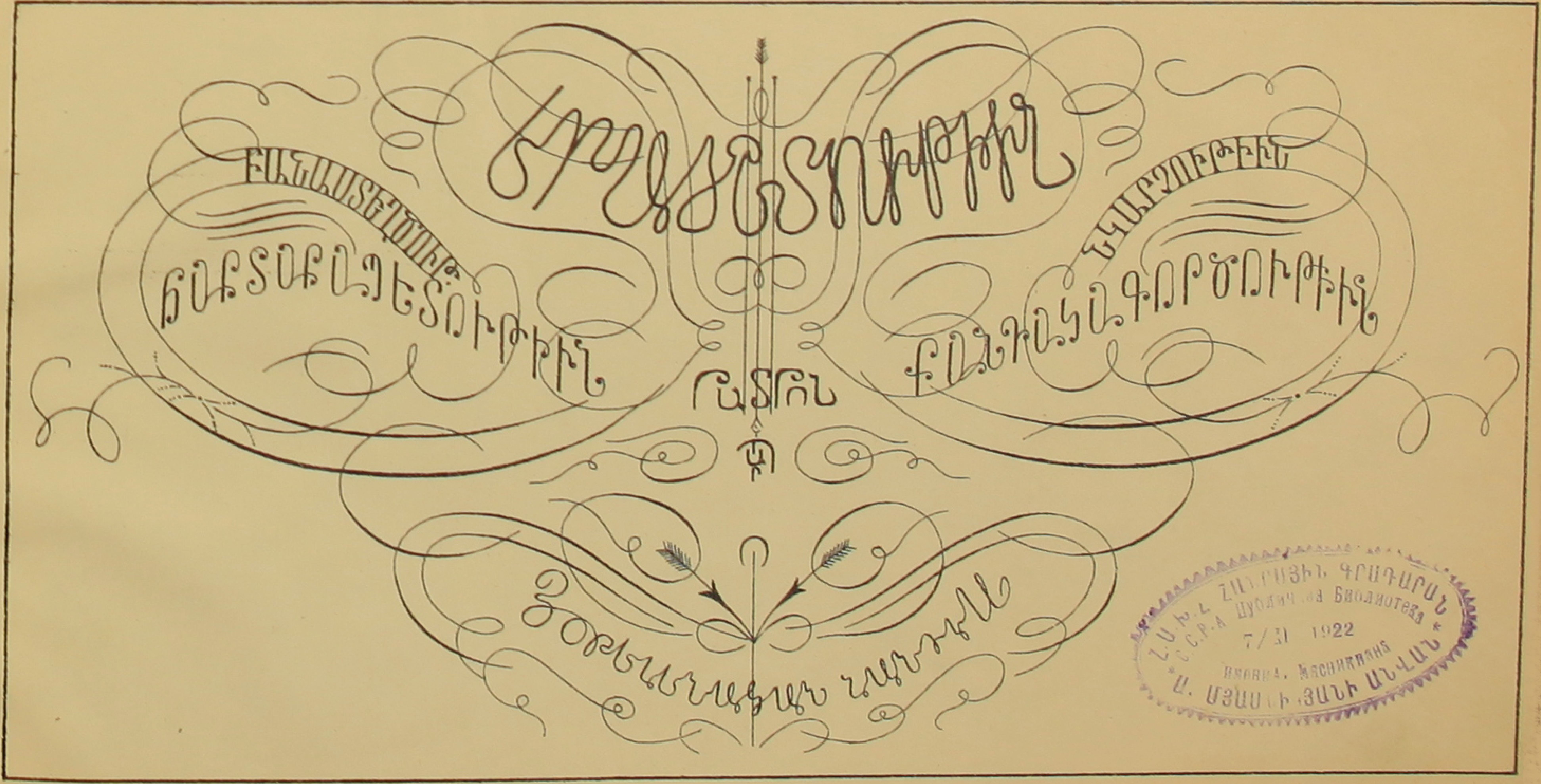

Հ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
С.С.Р.А Публичная Библиотека
7/XI 1922
ԱՄԵՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Գ. ԳԱԼՍՏԵԱՆԻ—«ԳՈՒՏՏԵՆԲԵՐԳ»-Ի.

1. Պոմպէյի վերջին օրերը, Թ. Ց. Միրզայեանի · 1—50 կ.
2. Ասպետ, Վ. Փափազեանի . . 15 կ.
3. Կեանքը ծովերի խորքում, Լունկեվիչի, Թարգմ. Ստ. Մալխասեանի . . 30 կ.
4. Տրիլբի, դրամա 4 արար., Թ. Լ. Մելիք-Ադամ. 25 կ.
5. Եադ-ատա, վոդ. 1 արար. Ցակ. Ղազարեանի . 25 կ.
6. Դարվինիզմ, Ս. Բալադեանի . . 50 կ.
7. Աղնիւ գող, Ֆ. Մ. Դոստոեվսկու, Թ. Ն. Զ. 10 կ.
8. Ինքնավարութիւն և Զեմստվօ, Բէլօկօնսկու. Թարգմ. Կ. Ջալալեանի . . . 15 կ.
9. Տնտեսագիտական զրոյցներ, Կարիշևի, . Թարգմ. Կ. Ջալալեանի . . . 40 կ.
10. Къ введенію на Кавказѣ Земскаго Самоуправленія, Кн. Г. М. Туманова. 20 կ.
11. Քերականութիւն մայրենի լեզուի, Ա. Բ. և Գ. մաս. Ստ. Պալասանեանի.. . 75 կ.
12. Ընդհանուր պատմ. հին-Դար, Վինոգրա-դովի, Թարգմ. Խաժակի . . . 1 ր.
13. Եւրոպա և Հայաստան, Ամֆիտէատրովի, Թարգմ. Ա. Մխիթարեանցի . . . 10 կ.
14. Փուչ զաւակ, դրամա 5 գործ Գ. Ղարա-ջեանի. . . . . . . 50 կ.
15. Արիւնի ատեանը, Թարգմ. Տ. Զաւէնի. 25 կ.
16. Գծագրութեան օրինակներ, Գ. Լևոնեանի Ա. մաս. . . . . . . 20 կ.
17. Բ. մաս » » » » . 20 կ.
18. Գ. մաս » » » » . 35 կ.
19. Դասագիրք ընդհանուր աշխարհագրութեան, քաղաքական մաս, կազմեց Լ. Բարայեան . 65 կ.
20. Начальная книжка для армян. школъ. С. МАНДИНЯНА. . . . . 55 կ.
21. Կառապան Հէնշել, դր. Թարգմ. Լ. Բարայեան 50 կ.
22. Հող և նրա մշակութիւնը, Գ. Ղազարեանի. 20 կ.
23. Դասագիրք ընդհանուր աշխարհագրութեան, Գ. մաս, Եւրոպա կազմեց Լ. Բարայեան. 50 կ.
24. Սերմ և ցանք, Գ. Ղազարեանի . . 25 կ.
25. Գիքորը, Յովհաննէս Թումանեանցի. . 20 կ.
26. Մեթոդիկա, Ա. Ռուդէի, փոխ. Յ. Տէր-Միրաքեանի. . . . . . 1—50 կ.
27. Հայկական փայլեչագրութիւն և գեղա-գրութիւն, Գ. Լևոնեանի, տետրակ Ա. 40 կ.
28. „ „ տետրակ Բ. 40 կ.
29. „ „ տետրակ Գ. 40 կ.
30. Ընդհանուր աշխարհագրութեան դասա-գիրք, Մ. Ա. Թարգմ. Ա. Արեգեանի 70 կ.

Գրախանութը գրքերը վերադիր վճարով ուղարկում է նրանց, որոնք ուղարկում են կանխավճարը. Դիմել.—Тифлисъ. Книжный магазинъ "Гуттенбергъ" Г. И. Галустяну.

0016090
0016089
0016088

2013

280, 281
282.

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0016090

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0016089

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0016088